

CARTA EUROPEANĂ A AUTONOMIEI LOCALE

Publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Cărți,

Considerînd ca țelul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strînsă între membrii săi pentru a ocroti și pentru a promova idealurile și principiile care reprezintă patrimoniul lor comun;

Considerînd că unul din mijloacele prin care acest țel va fi realizat este încheierea de acorduri în domeniul administrativ;

Considerînd că colectivitățile locale reprezintă unul din principalele fundamente ale oricărui regim democratic;

Considerînd că dreptul cetățenilor de a participa la gestiunea treburilor obștești face parte din principiile democratice comune ale tuturor statelor membre ale Consiliului Europei;

Convinși că acest drept poate fi exercitat în modul cel mai direct la nivelul local;

Convinși că existența de colectivități locale împuternicite cu responsabilități efective permite o administrație în același timp eficace și apropiată de cetățean;

Conștineți de faptul că apărarea și întărirea puterii locale în diferitele țări ale Europei reprezintă o contribuție importantă la edificarea unei Europe fondate pe principiile democrației și ale decentralizării puterii;

Afirmînd că aceasta presupune existența de colectivități locale dotate cu organe decizionale constituite democratic și beneficiind de o largă autonomie în ceea ce privește competențele, modalitățile de a le exercita și mijloacele necesare pentru îndeplinirea misiunii lor,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Părțile se angajează a se considera ca fiind legate de articolele care urmează de maniera și în măsura prescrise de articolul 12 al prezentei Cărți.

PARTEA I

Articolul 2

Fundamentarea constituțională și legală a autonomiei locale

Principiul de autonomie locală trebuie să fie recunoscut în legislația internă și, pe cît posibil, în Constituție.

Articolul 3

Conceptul de autonomie locală

1. Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efective ale colectivităților locale de a rezolva și de a gira în cadrul legii, sub propria lor răspundere și în favoarea populațiilor, o parte importantă din treburile publice.

2. Acest drept este exercitat de consilii, sau adunării compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal și putînd dispune de organe executive responsabile în fața lor.

Această dispoziție nu poartă prejudiciul recursului la adunări de cetățeni, la referendum sau la oricare altă formă de participare directă a cetățenilor acolo unde e permisă de lege.

Articolul 4

Raza de acțiune a autonomiei locale

1. Competențele de bază ale colectivităților locale sunt fixate prin Constituție sau prin lege. Totuși, această dispoziție nu împiedică a se atribui colectivităților locale competențe în scopuri specifice, în conformitate cu legea.

2. Colectivitățile locale dispun în cadrul legii de toată latitudinea de a lua inițiativa pentru orice chestiune care nu este exclusă din cîmpul competențelor lor sau care este atribuită unei alte autorități.

3. Exercițiul responsabilităților publice trebuie, de-o manieră generală, să revină de preferință acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. Atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie.

4. Competențele încredințate colectivităților locale trebuie să fie în mod normal depline și întregi. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională numai în cadrul legii.

5. În caz de împuternicire de către o autoritate centrală sau regională, colectivitățile locale trebuie să dispună, pe cît posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

6. Colectivitățile locale trebuie să fie consultate, pe cît posibil, în timp util și de o manieră apropiată în cursul procesului de planificare și de luare a deciziei pentru toate chestiunile care la privesc direct.

Articolul 5

Protecția limitelor teritoriale ale colectivităților locale

Pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale colectivitățile locale în cauză trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea o permite.

Articolul 6

Potrivirea structurilor și mijloacelor administrative cu misiunile colectivităților locale

1. Fără a prejudicia dispozițiile generale create de lege, colectivitățile locale trebuie să poată defini ele însele structurile administrative interne cu care ele înțeleg să se doteze, în vederea adaptării lor la nevoile lor specifice și cu scopul de a permite o gestiune eficace.

2. Statutul personalului colectivităților locale trebuie să permită o recrutare de calitate fondată pe principiile de merit și de competență; în acest scop el trebuie să reunească condițiile adecvate de formare, de remunerare și de perspectivă de carieră.

Articolul 7

Condițiile de exercitare a responsabilităților la nivel local

1. Statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor.

2. El trebuie să permită compensația financiară adecvată a cheltuielilor cauzate în exercițiul mandatului lor și, dacă este cazul, compensația financiară a câștigurilor pierdute sau o remunerație a muncii îndeplinite și o asigurare socială corespunzătoare.

3. Funcțiile și activitățile incompatibile cu mandatul de ales local

nu pot fi fixate decît prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

Articolul 8

Controlul administrativ al acțiunii colectivităților locale

1. Orice control administrativ asupra colectivităților locale nu poate fi exercitat decît potrivit cu formele și în cazurile prevăzute de constituție sau de lege.

2. Orice control administrativ al acțiunii colectivităților locale nu trebuie în mod normal să aibă în vedere decît a asigura respectul legalității și a principiilor constituționale. Controlul administrativ poate, totuși, să cuprindă un control de oportunitate exercitat de autoritățile de nivel superior în ceea ce privește sarcinile a căror execuție este delegată colectivităților locale.

3. Controlul administrativ al colectivităților locale trebuie să fie exercitat respectînd raportul între amploarea intervenției autorității care exercită controlul și importanța intereselor pe care ea înțelege a le proteja.

Articolul 9

Resursele financiare ale colectivităților locale

1. Colectivitățile locale au dreptul în cadrul politicii economice naționale la resurse proprii suficiente de care ele pot dispune în mod liber în exercițiul competențelor lor.

2. Resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele de Constituție sau de lege.

3. O parte cel puțin din resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să provină din redevențele și din impozitele locale pentru care ele au puterea a le fixa rata în limitele legii.

4. Sistemele financiare pe care se sprijină resursele de care dispun colectivitățile locale trebuie să fie de natură suficient de diversificată și evolutivă pentru a le permite a urmări pe cît posibil în practică evoluția reală a cheltuielilor bugetare de competența lor.

5. Sprijinul colectivităților locale mai slabe din punct de vedere financiar necesită punerea în funcțiune de proceduri de repartizare financiară justă sau de măsuri echivalente destinate a corija efectele repartiției inegale a resurselor potențiale de finanțare cît și a sarcinilor ce le revin. Asemenea proceduri sau măsuri nu trebuie să reducă libertatea de a opta a colectivităților locale în domeniul lor propriu de responsabilitate.

6. Colectivitățile locale trebuie să fie consultate de o manieră apropiată asupra modalităților de atribuire a resurselor redistribuite ce la revin.

7. Pe cît posibil, subvențiile acordate colectivităților locale nu trebuie să fie destinate finanțării unor proiecte specifice. Atribuirea de subvenții nu trebuie să poarte prejudiciul libertății fundamentale a politicii colectivităților locale în propriul lor domeniu de competență.

8. În scopul finanțării cheltuielilor lor de investiții, colectivitățile locale trebuie să aibă acces, în conformitate cu legea, la piața națională de capitaluri.

Articolul 10

Dreptul de asociație al colectivităților locale

1. Colectivitățile locale au dreptul, în exercițiul competențelor lor de a coopera în cadrul legii, de a se asocia cu alte colectivități locale pentru realizarea unor sarcini de interes comun.

2. Dreptul colectivităților locale de a adera la o asociație pentru protecția și promovarea intereselor lor comune și acela de a adera la o asociație internațională de colectivități locale trebuie să fie recunoscut în fiecare stat.

3. Colectivitățile locale pot, în cadrul condițiilor prevăzute

eventual de lege, să coopereze cu colectivitățile altor state.

Articolul 11

Protecția legală a autonomiei locale

Colectivitățile locale trebuie să dispună de un drept jurisdicțional de recurs pentru a asigura liberul exercițiu al competențelor lor și respectul principiilor de autonomie locală care sunt consfințite în Constituție sau în legislația internă.

PARTEA II ANGAJAMENTE

Articolul 12

Obligații

1. Fiecare Parte se angajează a se considera ca fiind legată de cel puțin douăzeci de paragrafele din Partea I a Cărții din care cel puțin zece trebuie să fie alese printre paragrafele următoare:

- articolul 2,
- articolul 3, paragrafele 1 și 2,
- articolul 4, paragrafele 1, 2 și 4,
- articolul 5,
- articolul 7, paragraful 1,
- articolul 8, paragraful 2,
- articolul 9, paragrafele 1, 2 și 3,
- articolul 10, paragraful 1,
- articolul 11.

2. Fiecare stat contractant, în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aprobare, notifică Secretarului General al Consiliului European paragrafele alese în conformitate cu dispoziția paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Fiecare Parte poate la orice moment ulterior să notifice Secretarului General că ea se consideră ca fiind legată de oricare alt paragraf al prezentei Cărți pe care ea nu l-a acceptat încă, conform dispozițiilor din paragraful 1 al prezentului articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integrantă a ratificării, a acceptării sau a aprobării de către Partea făcând notificarea și vor avea aceleași efecte din prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data recepției notificării de către Secretarul General.

Articolul 13

Colectivitățile la care se aplică Carta

Principiile de autonomie locală conținute în prezenta Cartă se aplică tuturor categoriilor de colectivități locale existând pe teritoriul Părții. Totuși, fiecare Parte poate, în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să indice categoriile de colectivități locale sau regionale la care ea înțelege să limiteze câmpul de aplicare sau pe care ea înțelege să o excludă din câmpul de aplicare a prezentei Cărți. Ea poate de asemenea să includă alte categorii de colectivități locale sau regionale în câmpul de aplicare a Cărții pe calea notificării ulterioare Secretarului General al Consiliului European.

Articolul 14

Comunicarea informațiilor

Fiecare Parte transmite Secretarului General al Consiliului European toate informațiile apropiate relative la dispozițiile legislative și alte măsuri pe care ea le-a luat cu scopul de a se conforma termenilor prezentei Cărți.

PARTEA III

Articolul 15

Semnătura, ratificarea, intrarea în vigoare

1. Prezenta Cartă este disponibilă la semnătura statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, care va fi depus pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

2. Prezenta Cartă va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data la care patru state membre ale Consiliului Europei vor exprima consimțământul lor de a se considera legate de Cartă, în conformitate cu dispozițiile paragrafului precedent.

3. Pentru fiecare stat membru care va exprima ulterior consimțământul sau de a se considera legat de Cartă, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 16

Clauze teritoriale

1. Fiecare stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de azeziune, să desemneze teritorul sau teritoriile la care se aplică prezenta Cartă.

2. Fiecare stat poate la orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Cărți la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Carta va intra în vigoare în ce privește acest teritoriu în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data recepției declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente poate fi retrasă în ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație prin notificarea adresată Secretarului General. Retragera va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data recepției notificării de către Secretarul General.

Articolul 17

Anularea

1. Nici o Parte nu poate denunța prezenta Cartă înaintea expirării unei perioade de cinci ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o privește. Un preaviz de șase luni va fi notificat Secretarului General al Consiliului Europei. Această denunțare nu afectează validitatea Cărții față de alte Părți cu rezerva că numărul acestora să nu fie niciodată inferior la patru.

2. Orice Parte poate, în conformitate cu dispozițiile enunțate în paragraful precedent, să denunțe toate paragrafele părții I a Cărții pe care le-a acceptat, cu rezerva ca numărul și categoria paragrafelor la care această Parte este legată să rămână conforme cu dispozițiile articolului 12, paragraful 1. Orice Parte care, ca urmare a denunțării unui paragraf, nu se mai conformă dispozițiilor articolului 12, paragraful 1, va fi considerată ca având deasemenea Carta ca atare.

Articolul 18

Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statelor membre ale Consiliului:

- a) toate semnăturile;
- b) depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c) toate datele de intrare în vigoare a prezentei Cărți conform articolului 15;
- d) toate notificările primite prin aplicarea dispozițiilor articolului 12, paragrafele 2 și 3;
- e) toate notificările primite prin aplicarea dispozițiilor articolului 13;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezenta Cartă.

Pe baza aceasta, subsemnații autorizați cum se cuvine în acest scop, au semnat prezenta Cartă.

Făcută la Strasbourg la 15 octombrie 1985 în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar ce va fi depozitat în arhiva Consiliului Europei.

Secretarul General al Consiliului Europei va remite o copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei